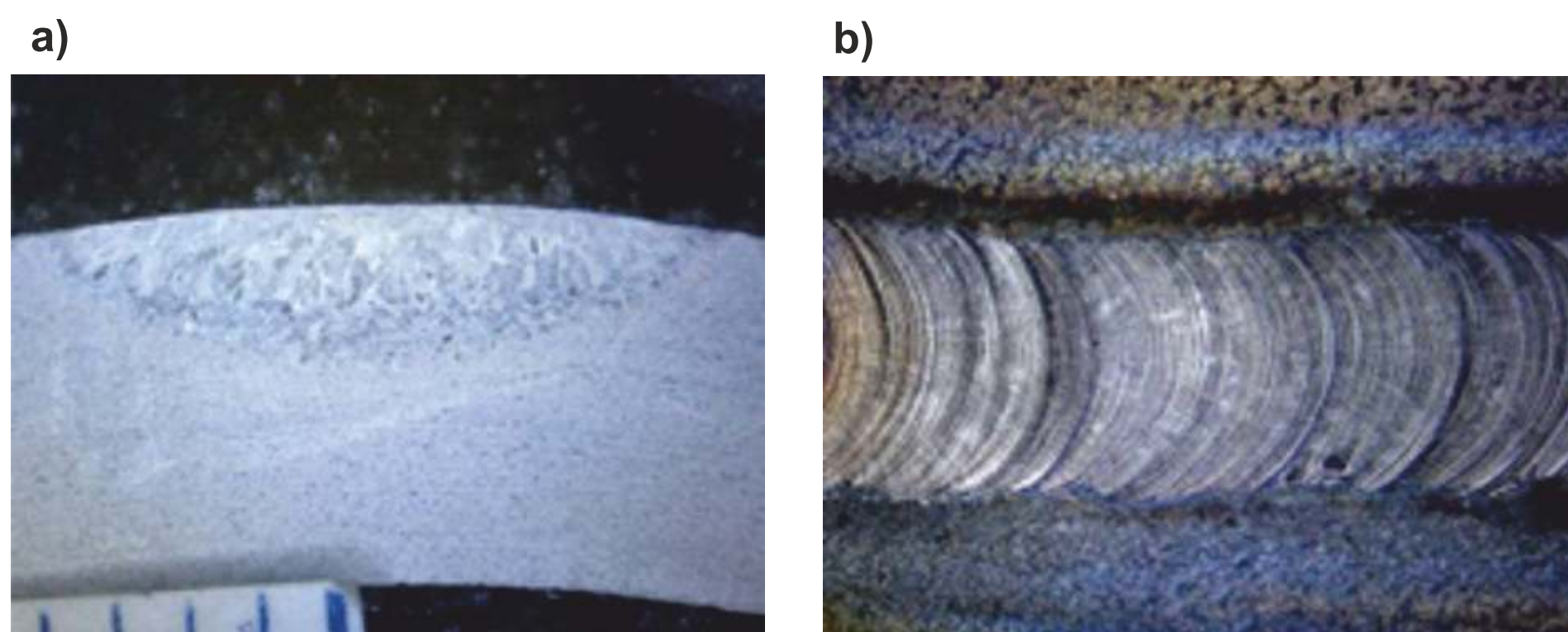

Do badań wykorzystano dwa stopy niklu utwardzane roztworowo o oznaczeniach 600 i 617 poddane oddziaływaniu łuku elektrycznego. Próbki do badań wycięto z blach o grubości 5 mm. Obserwacje mikrostruktury przeprowadzono stosując mikroskopię świetlną na zglądach metalograficznych trawionych elektrolitycznie w 10% wodnym roztworze CrO_3 . Skład chemiczny stopów ustalono w oparciu o spektroskopię iskrową (tabela).

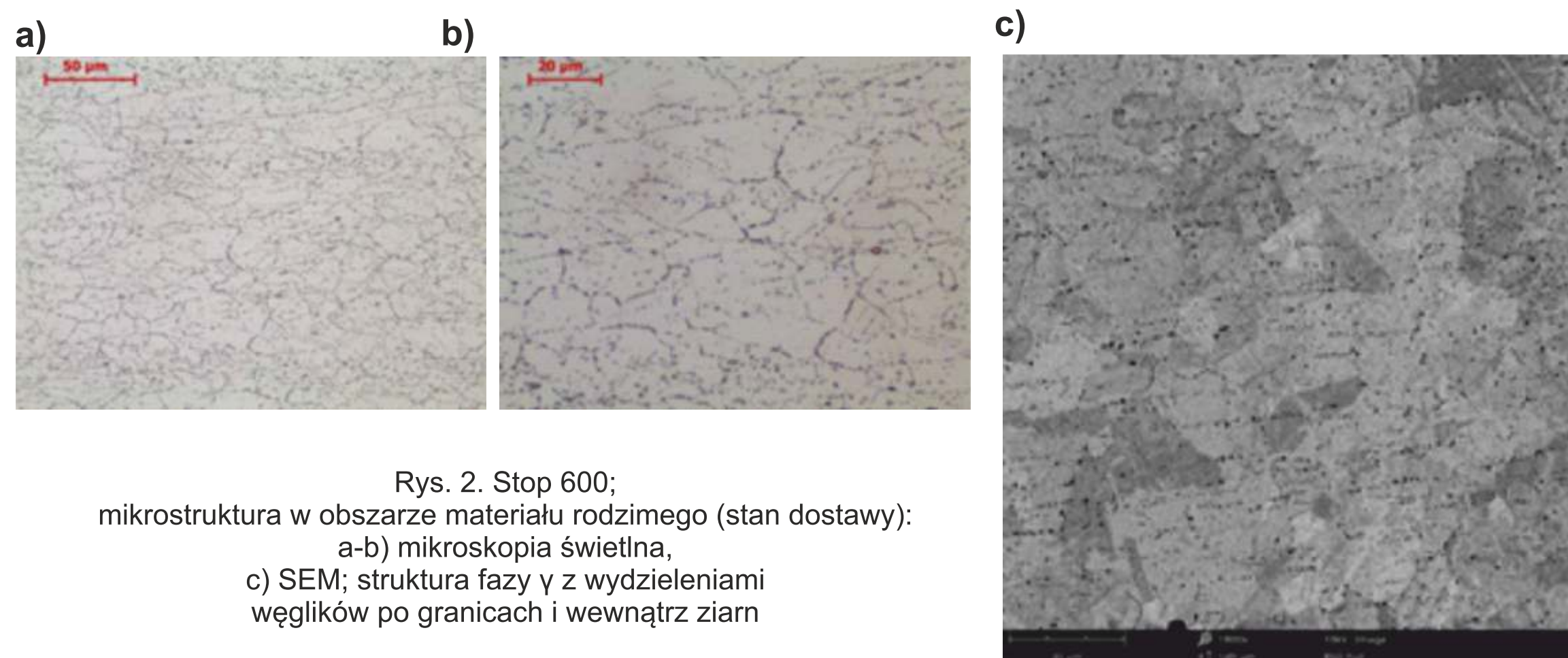
Skład chemiczny

Stop	Cr	Fe	Mo	Co	C	Mn	S	Si	Cu	Al	Nb	Ti	B	W
600	16,1	8,1	0,023	0,006	0,048	0,14	0,0023	0,17	0,001	0,08	0,041	0,12	0,0022	<0,005
617	22,95	0,8	8,95	11,36	0,065	0,03	0,0001	0,05	0,015	0,78	0,046	0,24	0,0017	0,97

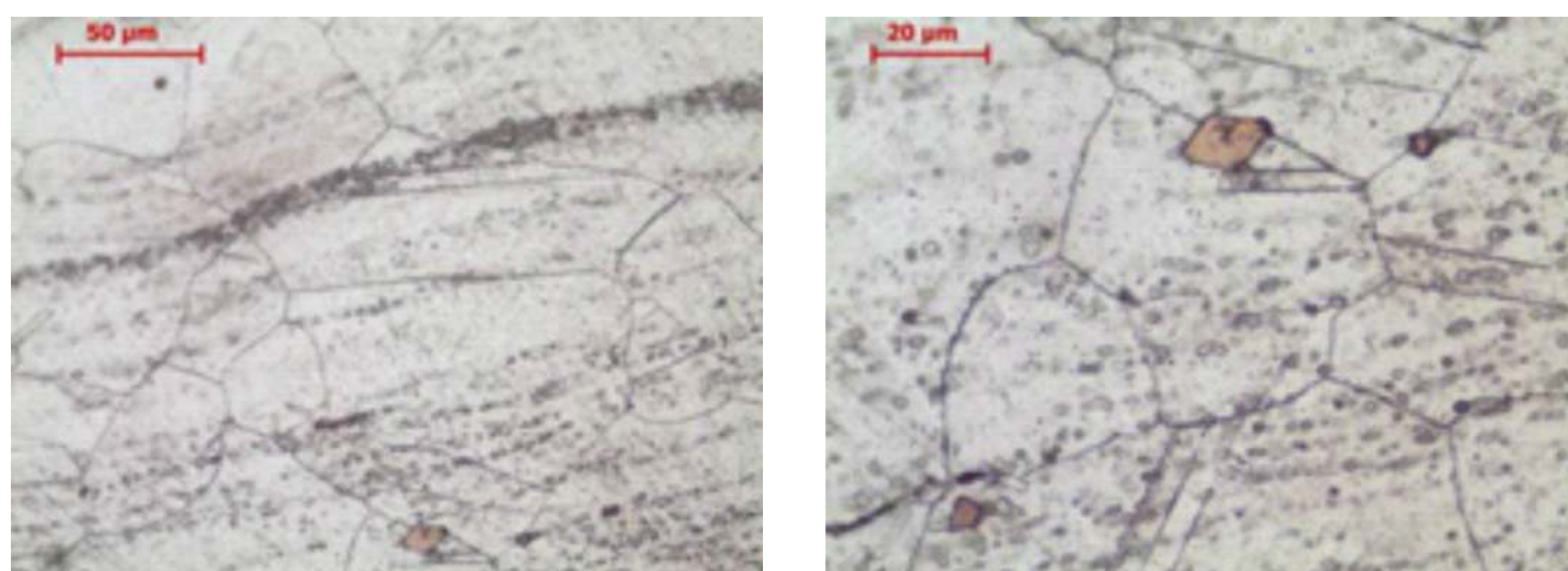
Badania mikrostruktury – stop 600

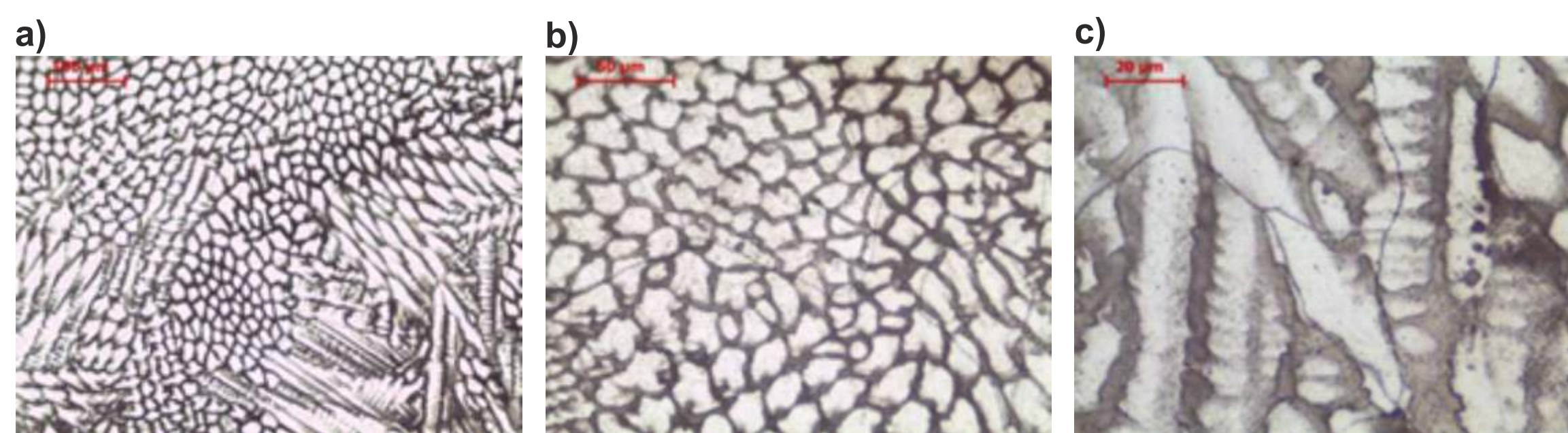
Rys. 1. Wtopienie w stopie niklu 600; natężenie prądu 160 A: a) makrostruktura wtopienia, b) widok lica

Rys. 2. Stop 600; mikrostruktura w obszarze materiału rodzimego (stan dostawy): a-b) mikroskopia świetlna, c) SEM; struktura fazy γ z wydzieleniami węglików po granicach i wewnątrz ziarn

Rys. 3. Stop 600; mikrostruktura w obszarze strefy wpływu ciepła, widoczny rozrost ziarna - faza γ oraz wydzielenia węglików po granicach i wewnątrz ziarn

Rys. 4. Stop 600; mikrostruktura spoiny, budowa komórkowo-dendrytyczna; rdzenie dendrytów o strukturze fazy γ

Analiza wyników

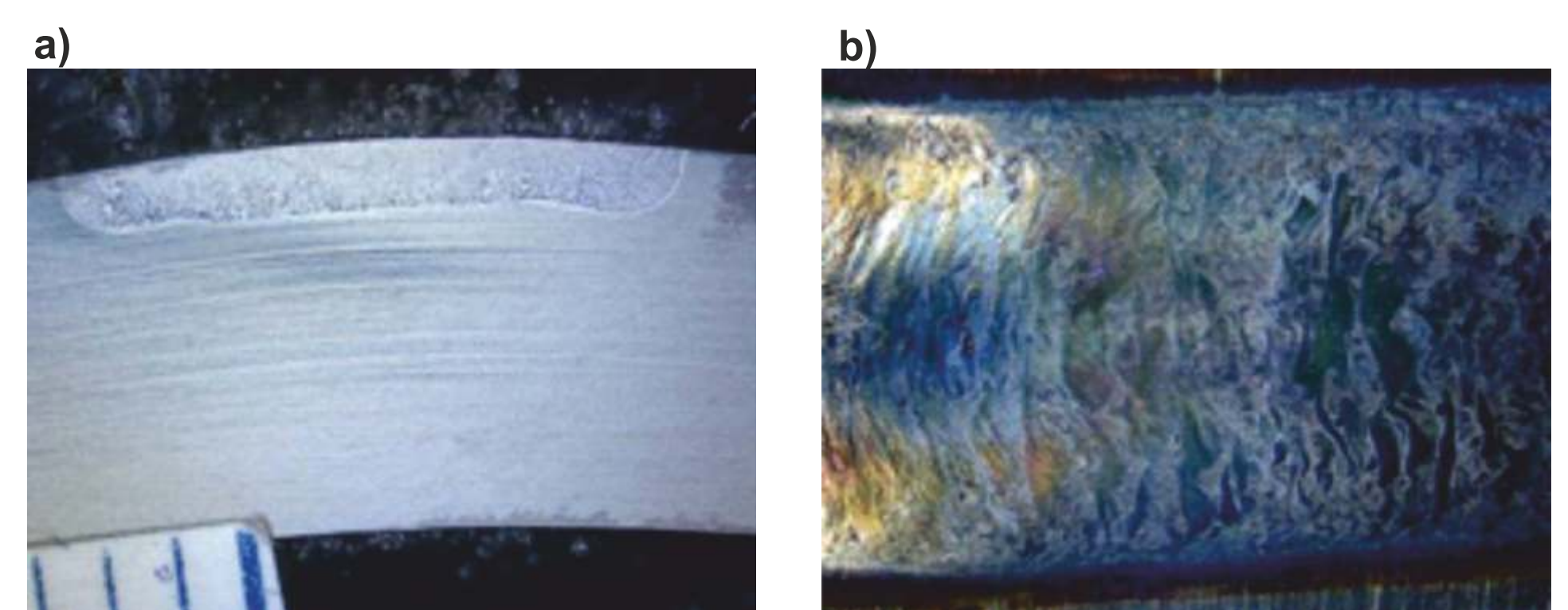
Próbki poddane spawalniczemu cyklowi cieplnemu metodą 141. Widoczna jest duża szerokość lica (ok. 8 mm), nieznaczna głębokość wtopienia (do 1,5 mm dla stopu 600 - rys. 1; poniżej 1 mm dla stopu 617 - rys. 5). Wynika to z niskiej przewodności cieplnej stopu i dużej gęstości cieplego metalu. Duża gęstość utrudnia nagrzewanie metalu przy dnie jeziorka spawalniczego przez ograniczoną cyrkulację ciekłego metalu.

Mikrostruktury charakterystycznych obszarów wtopień przedstawiono na rys. 2-4 dla stopu 600 i rys. 6-8 dla stopu 617. Oba materiały charakteryzują się równoosiowym ziarnem fazy γ (krystalizują w sieci A1). W materiale rodzimym obserwuje się bliźniaki wyżarzania oraz drobnodispersyjne wydzielenia po granicach i wewnątrz ziarn (rys. 2 i 6) - są to węgliki typu M_{23}C_6 , M_6C i MC. Te ostatnie występują jako duże pierwotne wydzielenia węglikoazotki tytanu. Aluminium i tytan w stopie 617 tworzą wydzielenia fazy γ' $\text{Ni}_3(\text{Ti},\text{Al})$ koherentne z fazą γ powodując umocnienie stopu oraz poprawę wytrzymałości na rozciąganie. Ich obecność z kolei wpływa na obniżenie plastyczności spoiny.

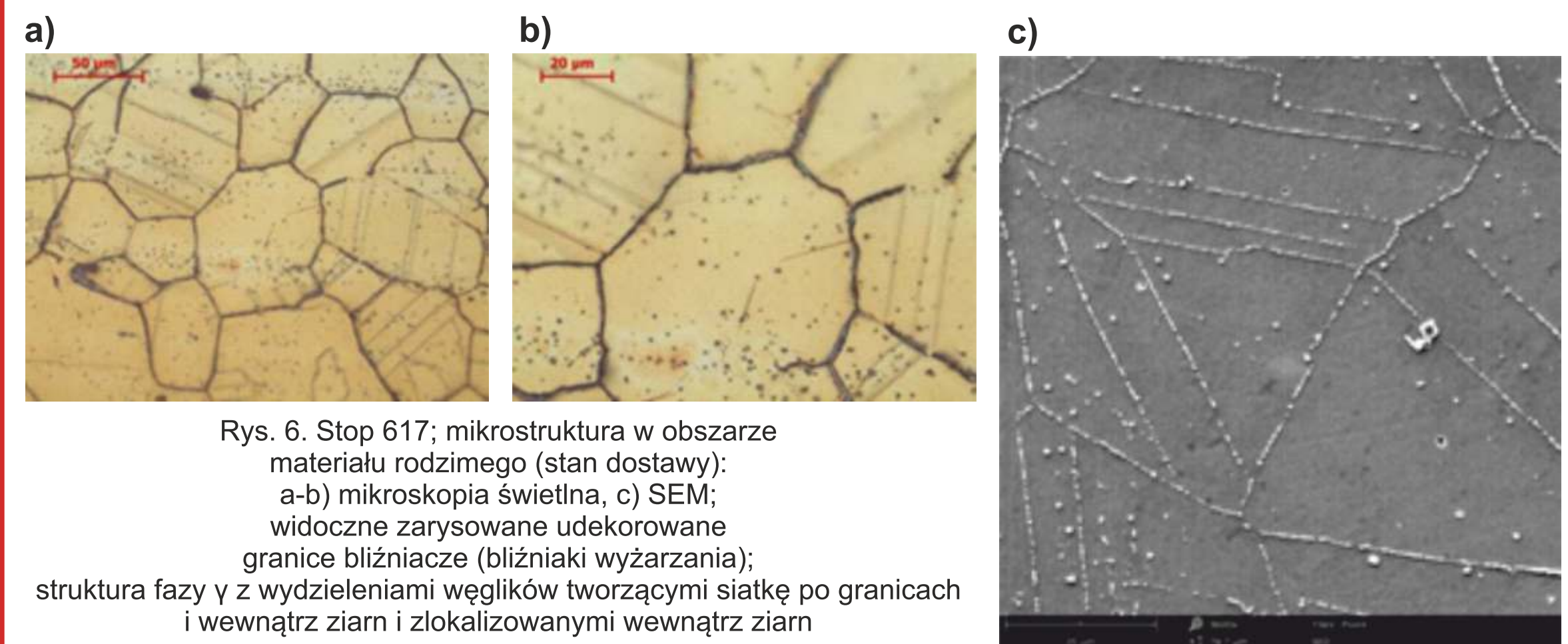
W strefie wpływu ciepła obserwowany jest rozrost ziarn (rys. 3 i 7). W SWC stopu 617 w odległości do ok. 100 μm obserwowane jest równowagowe nadtopianie granic ziarn. Nadtopianie jest intensywniejsze wraz ze wzrostem temperatury SWC, tzn. bliżej linii wtopienia obserwowany jest wzrost szerokości stref nadtopionych (rys. 8a).

Spoina w obu stopach charakteryzuje się dendrytyczną i dendrytyczno-komórkową budową (rys. 4, 8). W tym obszarze obserwowany jest zróżnicowany skład chemiczny rdzeni dendrytów i przestrzeni międzydendrytycznych. Wynika to z dużej różnicy składów chemicznych między likwidus i solidus w danej temperaturze.

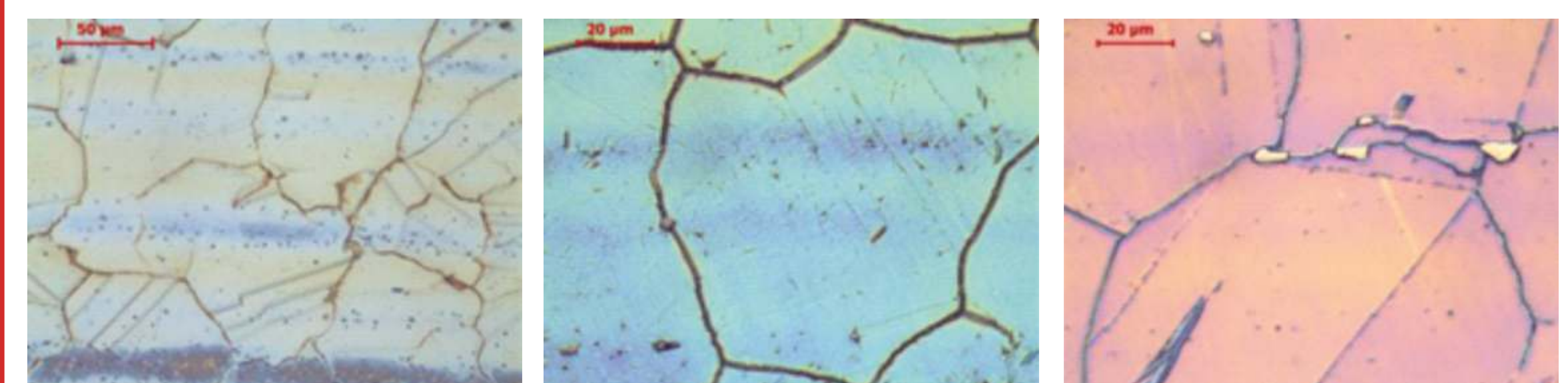
Badania mikrostruktury – stop 617

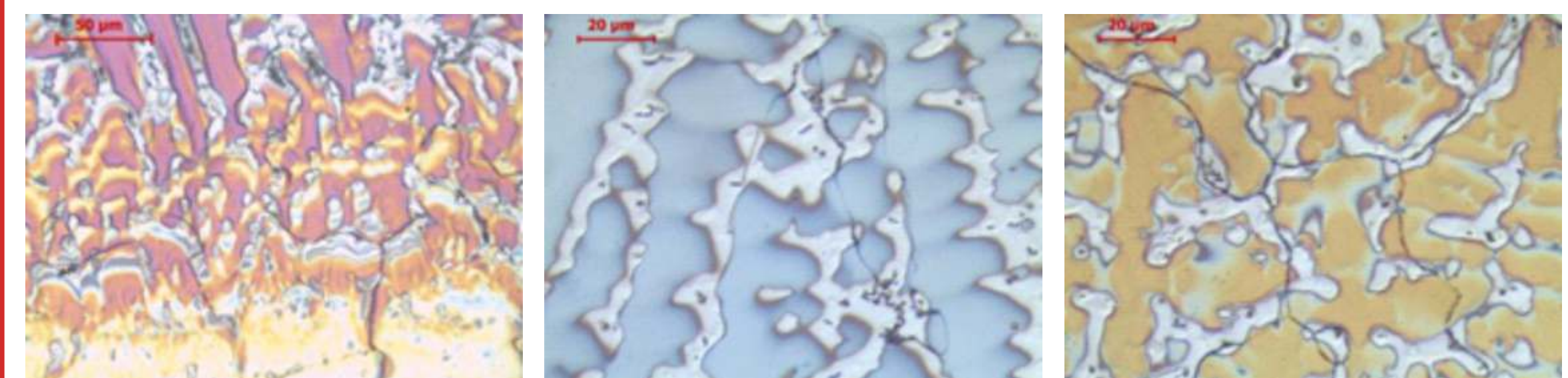
Rys. 5. Wtopienie w stopie niklu 617; natężenie prądu 160 A: a) makrostruktura wtopienia, b) widok lica

Rys. 6. Stop 617; mikrostruktura w obszarze materiału rodzimego (stan dostawy): a-b) mikroskopia świetlna, c) SEM; widoczne zarysowane udekorowane granice bliźniacze (bliźniaki wyżarzania); struktura fazy γ z wydzieleniami węglików tworzącymi siatkę po granicach i wewnątrz ziarn i zlokalizowanymi wewnątrz ziarn

Rys. 7. Stop 617; mikrostruktura w obszarze strefy wpływu ciepła, widoczny rozrost ziarna; zarysowana pasmowość i granice bliźniacze; widoczna siatka wydzieleni po granicach ziarn

Rys. 8. Stop 617; mikrostruktura spoiny, widoczny rozrost ziarna; widoczna siatka wydzieleni w przestrzeniach międzydendrytycznych; rdzenie dendrytów o strukturze fazy γ

Podsumowanie

Przeprowadzone badania i analiza wykazały, że stopy niklu typu 600 i 617 w stanie dostawy mają strukturę austenitu niklowego (faza γ), przy czym znacznie różnią się wielkością ziarna. Znaczna ilość pierwiastków węglilotwórczych powoduje występowanie siatki ich wydzieleni wewnątrz i po granicach ziarn. Podwyższona temperatura w SWC powoduje ich częściowe rozpuszczanie w roztworze, co z kolei umożliwia rozrost ziarna.

Spoiny badanych stopów mają budowę dendrytyczną lub dendrytyczno-komórkową. W spoinie obserwowana jest bardzo silna segregacja pierwiastków stopowych pomiędzy rdzeniami dendrytów i przestrzeniami międzydendrytycznymi.

Podziękowania

Badania w 2016 r. finansowane w ramach pracy: 15.11.110.425.

Kontakt:

AGH Akademia Górniczo-Hutnicza
im. Stanisława Staszica w Krakowie

Al. A. Mickiewicza 30
30-059 Kraków
(12) 617-26-21
www.agh.edu.pl, ltuz@agh.edu.pl